

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 2Svk/22/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8020200390
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 09. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Petra Príbelská
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:8020200390.1

Uznesenie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Petry Príbelskej, PhD., a členov senátu JUDr. Juraja Vališa, LL.M., a Mgr. Petra Macha, PhD. (spravodajca), v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): Združenie domových samospráv, o. z., so sídlom: Rovniankova 1667/14, Bratislava IČO: 31 820 174, zastúpený: Tkáč & Partners, s. r. o., so sídlom: Hrnčiarska 29, Košice, IČO: 53 929 691, proti žalovanému: Okresný úrad Prešov, odbor opravných prostriedkov, so sídlom: Námestie mieru 3, Prešov, za účasti ďalšieho účastníka konania: Slovenská správa ciest, Investičná výstavba a správa ciest Košice, so sídlom: Kasárenské námestie 4, Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. OU-PO-OOP3-2020/021810-02/ROD z 27. apríla 2020, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 6S/45/2020-93 zo 7. septembra 2021, ECLI:SK:KSPO:2021:8020200390.4 v spojení s opravným uznesením Správneho súdu v Košiciach sp. zn. PO-6S/45/2020 z 11. apríla 2024, ECLI:SK:SpSKE:2024:8020200390.5, takto

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 6S/45/2020-93 zo 7. septembra 2021, v spojení s opravným uznesením Správneho súdu v Košiciach sp. zn. PO-64/45/2020 z 11. apríla 2024 **z r u š u j e** a v e c v r a c i a Správnemu súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

I. Priebeh administratívneho konania

1. Okresný úrad Kežmarok, odbor starostlivosti o životné prostredie (ďalej len „správny orgán prvého stupňa“) v zisťovacom konaní podľa § 53 a § 56 ods. 1 písm. b/ v spojení s § 3 písm. c/, § 18 až § 29 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej „zákon o EIA“) vydal rozhodnutie č. OU-KK-OSZP-2019/011242-019 z 12.12.2019 (ďalej „rozhodnutie prvého stupňa“), ktorým rozhodol, že navrhovaná činnosť navrhovateľa Slovenská správa ciest, Investičná výstavba a správa ciest Košice, spracovaná v predloženej zámere „I/66-057 Veľká Lomnica most“ sa nebude posudzovať podľa zákona o EIA. V rozhodnutí uviedol, že navrhovanou činnosťou je stavba nového mostného objektu na ceste I/66 v km 94,690 pred obcou Veľká Lomnica, ktorá má nahradiť existujúci most č. 66-057, ktorý bol vo veľmi zlom stavebnom stave. V priebehu zisťovacieho konania prihladal na stanoviská doručené podľa § 23 ods. 4 zákona o EIA s tým, že z vyjadrení zainteresovaných subjektov nevznikla požiadavka ďalšieho posudzovania navrhovanej činnosti podľa zákona o EIA.

2. Žalobca sa listom zo dňa 29.09.2019 podľa § 24 zákona o EIA vyjadril k zámeru navrhovanej činnosti, a to s množstvom pripomienok, ktoré žiadal zapracovať do rozhodnutia vydaného v zisťovacom konaní (hodnotenie dopravného napojenia, zohľadnenie STN noriem, hodnotiť súlad navrhovanej činnosti s ochranou zelene, rešpektovať rámcovú smernicu o vode č. 2000/60/ES, hodnotiť zámer vo vzťahu s geológiou a hydrogeológiou a ďalšie). Navrhovateľ posudzovanej činnosti bol správnym orgánom prvého stupňa požiadaný o doplnenie informácií k návrhu žalobcu, ktoré doručil dňa 14.11.2019. Na možnosť

vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia v lehote 7 pracovných dní žalobca reagoval žiadosťou o elektronické doručenie podkladov rozhodnutia a zvolanie konzultácií podľa § 63 zákona o EIA.

3. Proti rozhodnutiu prvého stupňa podal žalobca odvolanie, o ktorom rozhodol žalovaný rozhodnutím č. OU-PO-OOP3-2020/021810-02/ROD z 27.04.2020 (ďalej „rozhodnutie žalovaného“) tak, že odvolanie zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil.

II. Konanie na správnom súde

4. Žalobca sa správnou žalobou domáhal preskúmania zákonnosti a zrušenia rozhodnutia žalovaného ako aj rozhodnutia prvého stupňa. Nezákonosť rozhodnutí odôvodnil žalobnými dôvodmi podľa § 191 ods. 1 písm. d/, písm. f/, písm. g/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku (ďalej „SSP“). V žalobe tvrdil porušenie verejného záujmu v oblasti životného prostredia a svojich procesných práv.

5. Krajský súd v Prešove (ďalej „správny súd“) uznesením č. k. 6S/45/2020-93 z 07.09.2021 (ďalej „napadnuté uznesenie“) v spojení s opravným uznesením Správneho súdu v Košiciach sp. zn. PO-64/45/2020 z 11.04.2024, správnu žalobu žalobcu z dôvodu zjavného zneužitia práva podľa § 28 v spojení s § 98 ods. 1 písm. b/ SSP odmietol. Žiadnemu z účastníkov konania podľa § 170 písm. a/ SSP nepriznal právo na náhradu trov konania.

6. V napadnutom uznesení poukázal na to, že z napadnutých rozhodnutí vyplýva, že správne orgány sa dôsledne zaoberali s každou žalobnou námietkou žalobcu, pričom námietky boli vyhodnotené ako nesúvisiace s vecou. Odvolanie žalobcu obsahuje presné názvy častí rozhodnutia prvého stupňa „A, B, C“ ale ďalej len citoval ustanovenia zákona o EIA, Správneho poriadku, čl. 4 Aarhuského dohovoru a čl. 41 Charty základných práv EÚ. Žalobca len všeobecne vytýkal porušenie právnych predpisov, absenciu správnej úvahy, neakceptovanie jeho vlastných návrhov konajúcimi orgánmi, ktoré však správne orgány vyhodnotili. Žalobca z pozície účastníka konania ukladal až autoritatívnu formou úlohy navrhovateľovi činnosti a správne orgány prvého stupňa. Zásahy do subjektívnych práv vymedzil všeobecne ako zásah v oblasti práva na informácie o životnom prostredí.

7. Správny súd pokračoval, že žalobca žalobu podporil len všeobecným tvrdením o porušení práv verejnosti s odkazom na ustanovenia Ústavy SR, Aarhuského dohovoru, Charty základných práv EÚ, Správneho poriadku a zákona o EIA. Konkrétne a individuálne špecifikované boli len jeho návrhy adresované konajúcim orgánom a navrhovateľovi posudzovanej činnosti. Nekonzkretizoval nezákonný postup žalovaného tak, aby bolo zrejmé, či došlo k porušeniu zákona v súvislosti so samotnou navrhovanou činnosťou „I/66-057 Veľká Lomnica most“.

8. Správny súd dospel k záveru, že v tomto prípade ide o zneužitie práva žalobcu ako zainteresovanej verejnosti podľa § 28 SSP. Uviedol, že zákaz zneužitia práva je právnym princípom na zamedzenie takej aktivity subjektu práva, ktorá je formálne v súlade s právnymi normami, ale nesleduje zákonom stanovený účel. Cieľom žaloby evidentne nie je ochrana porušeného verejného záujmu v oblasti životného prostredia, pretože z konania žalobcu i obsahu žaloby vyplýva, že sleduje ochranu vlastných procesných práv ako účastníka administratívneho konania bez toho, aby porušenie hmotných práv, subjektívnych práv v oblasti životného prostredia vymedzil jednoznačne a zrozumiteľne a v nadväznosti na to poukázal na konkrétne porušenia týchto subjektívnych práv v sledovanej oblasti zo strany orgánov verejnej správy. O zneužitie práva pôjde v prípade formalizovaného právneho záujmu prejaveneho napr. uplatňovaním enormného počtu všeobecne formulovaných námietok k navrhovanej zmene činnosti bez toho, aby sa tieto pripomienky vzťahovali nepochybné k posudzovanej činnosti a jej špecifikám.

9. Zainteresovaná verejnosť je subjektom, ktorý má právo požadovať relevantné informácie týkajúce sa životného prostredia a toto právo sa premieta do práva byť účastníkom administratívneho konania ako aj žalobcom v konaní pred správnym súdom. Nemožno však podľa správneho súdu pripustiť využitie tohto inštitútu ako verejného fóra na prezentáciu konkrétneho subjektu a jeho všeobecných konceptov, návrhov riešení a ponúkaných alternatív hoci sa aj vo všeobecnosti týkajú otázok životného prostredia. Súd uviedol, že žalobca takmer identické podania realizoval vo viacerých administratívnych konaniach, týkajúcich sa posudzovania vplyvov rôznej činnosti na životné prostredie, pričom následne vo viacerých prípadoch podal aj takmer identické správne žaloby (napr. sp. zn. 5S/36/2020 a sp. zn. 5S/31/2020, a Krajský súd v Trnave konštatoval podanie 22 správnych žalôb žalobcom v roku 2020).

10. Správny súd ďalej v odôvodnení citoval závery rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sžik/3/2017 z 31.7.2018, v ktorom sa zaoberal výkladom princípu zákazu zneužitia práva podľa § 28 SSP. V nadväznosti na okolnosti administratívneho konania, rozhodnutia správnych orgánov a obsah správnej žaloby dospel správny súd k záveru, že žalobca zneužil právo na prístup k súdu. Zo správnej žaloby nie je podľa neho zrejmé, že by namietal konkrétne skutočnosti, týkajúce sa napadnutých rozhodnutí orgánov verejnej správy v súvislosti s posudzovaním vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie. Správnemu súdu predostrel všeobecné tvrdenia a nároky na ochranu životného prostredia. Bližšie špecifikoval len nedostatky procesného charakteru v postupe orgánov verejnej správy, ktoré by ani neboli spôsobilé zasiahnuť do jeho práv a právom chránených záujmov. Žalobca tak ako predstaviteľ zainteresovanej verejnosti šikanózne využil prístup k súdu bez reálneho preukázania záujmu na ochrane životného prostredia v súvislosti s konkrétnou posudzovanou navrhovanou činnosťou, bez preukázania osobitostí prípadu, vo vzťahu ku ktorým by bolo potrebné cestou správnej žaloby hájiť záujem verejnosti na ochrane životného prostredia.

III. Kasačná sťažnosť žalobcu, vyjadrenie žalovaného

11. Žalobca (ďalej „sťažovateľ“) podal proti napadnutému uzneseniu kasačnú sťažnosť, a to z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. f/, písm. g/ a písm. j/ SSP. Navrhol, aby kasačný súd v súlade s § 462 ods. 1 SSP uznesenie správneho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

12. V súvislosti s nesprávnym právnym posúdením poukázal na právo na priaznivé životné prostredie ako subjektívne právo verejnej povahy. Sťažovateľ tvrdil, že má záujem na tom, aby práva garantované Aarhuským dohovorom neboli dostupné iba formálne, ale ich vykonávanie bolo možné v súlade s účelom a cieľom Aarhuského dohovoru, pričom tieto práva možno zhrnúť do troch skupín: (i) právo na úplné informácie o životnom prostredí podľa čl. 4 a 5 Aarhuského dohovoru, (ii) právo na priaznivé životné prostredie ako také podľa čl. 6 Aarhuského dohovoru, (iii) právo na prístup k spravodlivosti podľa čl. 9 Aarhuského dohovoru.

13. Ďalej poukázal na to, že správne orgány sú v dôsledku diskreditačnej antikampane navádzané na aplikáciu práva spôsobom, ktorý efektívne neutralizuje činnosti občianskych združení konajúcich vo verejnom záujme. Podľa zákona o životnom prostredí a zákona o posudzovaní vplyvov je navrhovateľ povinný aplikovať zmierňujúce a preventívne opatrenia. K poukazu správneho súdu na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 7Sžik/3/2017 uviedol, že správny súd odmietol správnu žalobu s poukazom na šikanózne charakter, v rozhodnutí však neurčil, v čom šikanóznosť žaloby spočíva. Správny súd nesprávne odmietol žalobu podľa písm. b), a teda že o tej istej veci toho istého žalobcu už prebieha skôr začaté konanie, napriek tomu, že takéto konanie neprebieha. Súd nesprávne privolil nesprávnemu výkladu Aarhuského dohovoru, pri ktorom sa vyžaduje preukázanie reálneho záujmu na ochrane životného prostredia v rozpore s čl. 4 ods. 1 dohovoru.

14. Sťažovateľ namietal, že aplikácia princípu zákazu zneužitia práva správnymi orgánmi je ultima ratio, teda výnimočná a krajná možnosť. Z toho vyplýva, že zneužitie práva musí byť výnimočnou a krajnou možnosťou, a princíp zákazu zneužitia práva môže byť aplikovaný, ak je v konkrétnom prípade zjavné a preukázané, že ide o zneužitie práva. Poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci Emsland c. Stärke, ktoré definuje splnenie podmienok na zneužitie práva. Objektívnym prvkom sa rozumie stav, kedy navzdory formálnemu zachovaniu noriem stanovených spoločenstvom nebol dosiahnutý ich účel. Subjektívny prvok zneužitia práva znamená získať výhodu spôsobom, ktorý je právom akceptovaný.

15. Sťažovateľ pokračoval, že rozhodnutie o odmietnutí žaloby neprihliada na povinnosť eurokonformného výkladu práva. Správny súd podľa neho postupoval formalisticky a nepochopiteľne prisvedčil šikanóznemu výkladu práva zo strany správnych orgánov. Krajský súd v Trnave zmenil spôsob rozhodovania vo veciach správnych žalôb sťažovateľa a väčšinu žalôb posudzuje z meritórneho hľadiska. Správny súd si tak zjednodušil posudzovanie správnej žaloby tým, že rozhoduje na základe právneho názoru iného súdu, a to na základe posúdenia v inej právnej veci, bez vedomosti o obsahu spisu.

16. Na vyvrátenie tvrdení o šikanóznom konaní a podporu svojich tvrdení predložil Analýzu VIA IURIS z roku 2020. Dôvodom na aplikáciu zákazu zneužitia práva by tak nemalo byť množstvo podaní podaných

rovnakým subjektom ani teritoriálna vzdialenosť od miesta navrhovanej činnosti od sídla subjektu. Dôvodom na aplikáciu tohto princípu by podľa sťažovateľa mohol byť obsah podaní, z ktorého by bolo možné s istotou vyvodiť, že účelom podania nie je ochrana životného prostredia. Dotknutá verejnosť má legitímne právo presadzovať svoj názor na ochranu životného prostredia aj podávaním rovnakých pripomienok ku každej navrhovanej činnosti. Ak by bola daná správne orgánu právomoc aplikovať vo vzťahu k rovnakým pripomienkam inštitút zákazu zneužitia práva, bolo by to v rozpore s požiadavkou, že aplikácia tohto zákazu musí byť ultima ratio.

17. Sťažovateľ tiež namietol, že napadnuté uznesenie nespĺňa kvalitatívne vlastnosti riadneho odôvodnenia rozhodnutia, je nepreskúmateľné a arbitrárne.

18. Argumentoval, že podľa § 178 ods. 3 SSP neštátnymi subjektmi kontroly zákonnosti sú aj občianske združenia, pričom okrem čo najvyššej možnej ochrany životného prostredia je vedľajším záujmom sťažovateľa byť súčasťou vytvárania rozhodovacej praxe v oblasti ochrany životného prostredia, čo sledoval podaním správnej žaloby ako aj kasačnej sťažnosti. Považoval za dôležité, aby sa na základe rozhodovacej praxe určil rozsah práv a povinností zainteresovanej verejnosti pri účasti na povoľovacích konaniach a spôsob akým môže zainteresovaná verejnosť vplývať na jednotlivé procesy.

19. Postup správneho súdu považoval za popretie základných zásad európskeho práva v oblasti životného prostredia a prístupu verejnosti k spravodlivosti v tejto oblasti. Nástojil na tom, že keď má žalovaný vydať rozhodnutie, ktoré má mať určité kvalitatívne náležitosti, a sťažovateľ tvrdí, že tieto náležitosti nemá, je to dostatočne konkrétne tvrdenie o porušení zákona a preto nie je zrejme, prečo sa správny súd vydal cestou prísneho formalizmu. Ak chcel správny súd aplikovať výnimočný inštitút odmietnutia žaloby, mal sa podľa sťažovateľa poriadne zaoberať všetkými náležitosťami a okolnosťami, ktoré musia byť splnené pre odmietnutie.

20. V záverečnej časti kasačnej sťažnosti požiadal, aby sa Najvyšší správny súd Slovenskej republiky obrátil na Súdny dvor Európskej únie s otázkou, či samotné zdanlivé „šablónovité“ podania sú zneužívaním práva, ktoré priznáva Smernica EIA verejnosti a tiež s otázkou, či výklad práva, ktorý aplikujú správne orgány, je v súlade so Smernicou EIA.

21. Žalovaný vo vyjadrení navrhol kasačnú sťažnosť zamietnuť. Skutočný účel využívania práva na účasť v konaní je podľa neho možné zistiť z obsahu sťažovateľových podaní. V tomto prípade podľa neho pripomienky a námietky v týchto podaniach sa vôbec netýkali navrhovanej činnosti. Podmienky sťažovateľa sú podľa žalobcu neadekvátne vo vzťahu k predmetu konania, napríklad lokálny parčík či umelecké dotvorenie mostného objektu. Deklarovaný záujem na ochrane životného prostredia zo strany sťažovateľa je tak neúprimný a formalistický s cieľom komplikovať účastníkom konania priebeh správneho konania. Uviedol, že sťažovateľ podáva do administratívnych konaní totožné podania bez toho, aby zohľadnil jednotlivé špecifiká konkrétnych navrhovaných činností v tom - ktorom konaní.

22. V súdnej veci podľa žalovaného nie je cieľom žaloby ochrana porušeného verejného záujmu v oblasti životného prostredia, pretože z konania sťažovateľa i obsahu žaloby vyplýva, že sleduje ochranu vlastných procesných práv účastníka administratívneho konania bez toho, aby vymedzil jednoznačne konkrétne porušenie subjektívnych práv v oblasti životného prostredia.

23. Za subjektívny prvok zneužitia práva, teda získanie výhody, považoval žalovaný to, že dotknutá verejnosť má postavenie účastníka v konaniach podľa tretej časti zákona o EIA, a následne postavenie účastníka v povoľovacom konaní k navrhovanej činnosti alebo jej zmene.

24. Ďalší účastník konania navrhol zamietnutie kasačnej sťažnosti. Uviedol, že Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti neuviedol žiadnu právnu skutočnosť, ktorá by zakladala dôvod nesprávneho úradného postupu správnych orgánov v zisťovacom konaní, ani žiaden konkrétny dôvod nezákonnosti rozhodnutí.

IV. Posúdenie veci kasačným súdom

25. Vec bola predložená Najvyššiemu správne súdu Slovenskej republiky (ďalej „Najvyšší správny súd“ alebo „kasačný súd“), náhodným spôsobom bola pridelená druhému senátu kasačného súdu. Na základe § 27c rozvrhu práce Najvyššieho správneho súdu v znení jeho opatrenia č. 6 bola vec

prerozdelená do piateho senátu tohto súdu, ktorý o nej rozhodol v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia pod pôvodnou spisovou značkou.

26. Najvyšší správny súd po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná včas (§ 443 ods. 1 SSP), oprávnenou osobou (§ 442 ods. 1 SSP) a je prípustná (§ 439 ods. 1 SSP) preskúmal napadnuté uznesenie v medziach sťažnostných bodov uplatnených sťažovateľom (§ 453 ods. 2 SSP) spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

27. Predmetom kasačnej sťažnosti je napadnuté uznesenie správneho súdu, odmietajúce správnu žalobu, ktorou sa sťažovateľ domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného, potvrdzujúceho rozhodnutie prvého stupňa.

28. Problematika odmietnutia žaloby podanej zainteresovanou verejnosťou (konkrétne rovnakým žalobcom) bola už predmetom posudzovania Najvyšším správnym súdom. V uznesení Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Svk/14/2021 z 23.02.2022, ktoré bolo publikované pod č. 14/2022 ZNSS v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, sa v bode 40 uvádza: „Najvyšší správny súd zastáva názor, že medzi odmietnutím správnej žaloby podľa § 28 SSP v spojení s § 98 ods. 1 písm. h/ SSP a jej zamietnutím ako nedôvodnej podľa § 190 SSP je tenká hranica. Niekedy na odmietnutie správnej žaloby z tohto dôvodu nepostačuje ani preukázanie toho, že žalobca vedie na súde niekoľko desiatok sporov; rozhodujúcou skutočnosťou môže byť napríklad sériovosť a stereotypnosť žalobcom vedených súdnych sporov spojená s opakovaním totožných, alebo obdobných argumentov (pozri napríklad uznesenie Najvyššieho správneho súdu Českej republiky z 19. septembra 2013, sp. zn. 8Ans/7/2013, bod 6). Konanie účastníka konania smerujúce k zneužitiu práva aj šikanóznym spôsobom musí byť dostatočne preukázané. Podľa názoru najvyššieho správneho súdu odmietnutie správnej žaloby postupom podľa § 28 SSP predstavuje kvázi sankčný nástroj „trestajúci“ zneužívanie práva zo strany účastníka konania, a preto je nevyhnutné k aplikácii tohto inštitútu pristupovať výnimočne, zvlášť opatrne a reštriktívnym spôsobom. Zároveň platí pravidlo „v pochybnostiach v prospech“, čo vo svojej podstate znamená, že konajúci súd, pokiaľ má pochybnosť o šikanóznom konaní konkrétneho účastníka konania (napríklad ak niektoré jeho námietky môžu vyznievať šikanózne a iné zase dosahujú intenzitu „obyčajnej“ nedôvodnosti) správnu žalobu meritórne prejedná, čím dôjde k materiálnemu naplneniu článku 46 Ústavy Slovenskej republiky a vyhne sa porušeniu princípu zákazu denegatio iustitiae (odmietnutiu spravodlivosti).“ Vo vtedy súdnej veci považoval kasačný súd konanie sťažovateľa pri iniciovaní súdneho prieskumu rozhodnutia zo zisťovacieho konania za šikanózne na základe obsahu jeho podaní, ktoré nesúvisia so zámerom navrhovateľa, pričom sťažovateľ zjavne nemal vôbec naštudovaný zámer navrhovateľa.

29. V uznesení Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Svk/4/2023 z 27.10.2023, ktorým bolo na základe kasačnej sťažnosti rovnakého sťažovateľa zrušené obdobné žalobu odmietajúce uznesenie správneho súdu, pričom predmetom konania bol prieskum rozhodnutia o vydaní súhlasu na výrub drevín, tento súd dôvodil okrem iného takto:

30.

„20. Spornou otázkou, ku ktorej riešeniu bol kasačný súd sťažovateľom v predmetnej veci vyzvaný, je posúdenie zákonnosti odmietnutia správnej žaloby správnym súdom v zmysle § 28 v spojení s § 98 ods. 1 písm. h) SSP z dôvodu, že sťažovateľ skrz podanú žalobu zneužil svoje právo na prístup k súdu, čo viedlo správny súd k záveru o jej šikanóznom charaktere.

21. Kasačný súd v prvom rade zdôrazňuje, že zákaz zneužitia práva je pravidlo vnútroštátneho práva, vrátane práva verejného, vyplývajúce z povahy Slovenskej republiky ako právneho štátu, v ktorom je možné a prípustné, ba niekedy i žiadúce odoprieť ochranu konaniu, ktoré právny poriadok a práva z neho plynúce vedome a zámerne využíva v rozpore s ich zmyslom a účelom (pozri v tomto smere rozhodnutie tunajšieho súdu sp. zn. 5Svk/18/2022 z 27. apríla 2023 a m. m. uznesenie rozšíreného senátu Nejvyššího správního soudu České republiky sp. zn. 1 As 70/2008 z 27. mája 2010, č. 2099/2010 Sb. NSS). Odmietnutie, resp. obmedzenie práva na prístup súdu, ktoré vyplýva z čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. (ďalej len „Ústava“) by však malo predstavovať výnimočnú až hraničnú možnosť odmietnuť poskytnutie ochrany právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej alebo právnickej osoby zo strany súdu, keď takýto postup bude závisieť výlučne od

konkrétnych okolností prejednávanej veci. Pokiaľ správny súd takéto konanie žalobcu identifikuje, je jeho nevyhnutnou povinnosťou rozhodnutie riadne a presvedčivo odôvodniť spôsobom, ktorý nevzbudzuje dôvodné pochybnosti o ním prijatých záveroch v zmysle § 139 ods. 2 SSP.

[...]

23. Kasačný súd ďalej konštatuje, že ochrana realizácie žalobného práva zainteresovanej verejnosti, ktorou je aj sťažovateľ, sa v zmysle § 178 ods. 3 SSP poskytuje iba takému konaniu, ktorého účelom je skutočná ochrana životného prostredia. Ak však žalobca preukázateľne zohľadniac konkrétne okolnosti prípadu svojím konaním sleduje iný záujem, ako je ochrana životného prostredia, alebo ak predkladá také žalobné námietky, ktoré s predmetom konania v skutočnosti vôbec nesúvisia, a nie je možné z nich dovodiť zrejmy účel spočívajúci v ochrane životného prostredia v konkrétne prejednávanej veci, je možné dospieť k záveru, že žalobca uplatňuje výkon svojho žalobného práva zneužívajúcim spôsobom.

24. Kasačný súd v tu prejednávanej veci má však za to, že námietky uvádzané sťažovateľom v správnej žalobe sa nejavia ako námietky, ktoré by mali šikanóznym charakter, čím sa kasačný súd nestotožňuje so záverom správneho súdu, že sťažovateľ uplatňoval výkon svojho žalobného práva zjavne zneužívajúcim spôsobom a naplňal by tým znaky konania, ktoré kasačný súd uviedol vyššie. Primárnou námietkou, ktorú sťažovateľ uplatňoval v administratívnom ako aj v súdnom konaní, bola absencia výpočtu spoločenskej hodnoty drevín v prvostupňovom rozhodnutí, keď správny orgán prvého stupňa nezdôvodnil, akým spôsobom zohľadnil spoločenskú hodnotu drevín a iných porastov pri rozhodovaní o náhradnej výsadbe, čím rozhodnutie podľa sťažovateľa nespĺňa náležitosti v zmysle § 47 ods. 3 Správneho poriadku. [...]"

31. Správny súd svoje uznesenie založil najmä na tom, že správne orgány sa zaoberali všetkými námietkami sťažovateľa, a jeho odvolanie bolo všeobecné, keď vytýkal nedostatok správnej úvahy a odôvodnenia rozhodnutia. Aj jeho žalobné námietky považoval buď za všeobecné, bez explicitného vzťahu k skúmanému zámeru, alebo za námietky procesného charakteru, najmä vo vzťahu k prístupu k spisu. Zo žaloby podľa neho vyplýva, že nie je jej cieľom ochrana porušeného verejného záujmu v oblasti životného prostredia, pretože sťažovateľ sleduje ochranu vlastných procesných práv ako účastníka administratívneho konania bez toho, aby porušenie hmotných práv, subjektívnych práv v oblasti životného prostredia vymedzil jednoznačne a zrozumiteľne, a v nadväznosti na to poukázal na konkrétne porušenia týchto subjektívnych práv v sledovanej oblasti zo strany orgánov verejnej správy. Taktiež vychádzal z toho, že sťažovateľ podal v rôznych konaniach väčšie množstvo takmer identických podaní a žalôb.

32. Kasačný súd súhlasí s tým, že v súdnej veci správny súd na základe správnej žaloby, pri viazanosti jej obsahom v zmysle § 134 ods. 1 SSP, nemohol priamo posudzovať súlad či nesúlad výroku rozhodnutia žalovaného s konkrétnymi hmotnoprávnymi ustanoveniami právnych predpisov upravujúcich životné prostredie, kvôli chýbajúcim konkrétnym žalobným námietkam v tomto smere.

33. Avšak sťažovateľ uplatnil v žalobe viacero námietok, ktorými tvrdil porušenie procesnoprávných predpisov, najmä Správneho poriadku, zákona o EIA a Aarhuského dohovoru. Tvrdil, že s jeho pripomienkami a argumentami sa žalovaný náležite nevysporiadal, a namietal nepreskúmateľnosť rozhodnutia žalovaného. Podstatná časť správnej žaloby sa týkala tvrdeného porušenia § 23 ods. 1 Správneho poriadku tým, že správne orgány neposkytli sťažovateľovi kópiu spisu elektronickej podobe. Z toho dôvodu tvrdil, že mu tak bolo upreté právo na vyjadrenie sa k podkladom rozhodnutia, právo na spravodlivý proces a právo na priaznivé životné prostredie. Aj v tomto smere tvrdil nepreskúmateľnosť rozhodnutia žalovaného.

34. Porušenie procesných práv účastníka konania môže, v závislosti od jeho povahy a intenzity, byť dôvodom na zrušenie rozhodnutia správneho orgánu v zmysle § 191 ods. 1 písm. g/ SSP. Taktiež môže byť dôvodom takéhoto postupu aj nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia podľa § 191 ods. 1 písm. d) SSP, tým je daná aj relevancia tohto typu žalobných námietok. Bez toho, aby sa správny súd venoval obsahu týchto jednotlivých námietok, hoci aj viažucich sa výlučne k procesnému postupu správnych orgánov, bol podľa kasačného súdu v tomto prípade záver o šikanóznom charaktere správnej žaloby predčasný. Nie je z napadnutého rozhodnutia zrejmé, prečo by tieto žalobné body proti tvrdenému porušeniu procesných noriem mali mať šikanóznym charakter.

35. Kasačný súd pritom netvrdí, že bolo povinnosťou správnych orgánov zapracovať návrhy sťažovateľa ním navrhnuté zmierňujúce opatrenie (grafitti na moste, lokálny parčík). V tejto súvislosti je treba poznamenať, že je potrebné rozlišovať, vždy v okolnostiach veci, aj otázku zneužitia práva na účasť v administratívnom konaní a zneužitia práva na prístup k súdu. Podania a niektoré návrhy sťažovateľa v administratívnom konaní však neboli prima facie nesúvisiace s predmetom konania, hoci žalovaný ich vyhodnotil ako neadekvátne, resp. že námietky sťažovateľa sa nezakladajú na skutočnosti.

36. Kasačný súd s ohľadom na konkrétne okolnosti súdnej veci tak dospel k záveru, že záver o šikanóznom charaktere správnej žaloby sťažovateľa nebol s ohľadom na obsah správnej žaloby dostatočne odôvodnený. Pritom kasačný súd nerobí záver o tom, či sú žalobné námietky sťažovateľa dôvodné, ani či každý žalobný bod obsahuje dostatočne relevantnú argumentáciu. V prípade, ak bude žalobná argumentácia vyhodnotená ako nepresvedčivá a teda nedôvodná, správne mu súdu nič nebráni správnu žalobu meritórne zamietnuť.

37. V dôsledku tohto nedostatku tak bolo potrebné podľa § 462 ods. 1 SSP zrušiť napadnuté uznesenie správneho súdu a vrátiť vec na ďalšie konanie Správne mu súdu v Košiciach, na ktorý prešiel výkon správneho súdnictva z Krajského súdu v Prešove v zmysle § 3 ods. 3 písm. c/ zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

38. Nesprávnosť uvedenia § 191 ods. 1 písm. b/ SSP v 31 napadnutého uznesenia, proti čomu taktiež brojil sťažovateľ, pripisuje kasačný súd bežnej písárskej chybe, pričom z odôvodnenia uznesenia je zrejmé, že správne malo byť uvedené písm. h/.

39. V ďalšom konaní bude úlohou správneho súdu v Košiciach pri sústavnom skúmaní podmienok konania posúdiť jednotlivo žalobné body a vo veci rozhodnúť.

40. V súvislosti s návrhom sťažovateľa na podanie prejudiciálnych otázok, kasačný súd uvádza, že podľa čl. 267 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej Únie (ďalej len „ZFEÚ“) platí, že ak sa otázka výkladu zmlúv podľa ods. 1 položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je tento súdny orgán povinný obrátiť sa na Súdny dvor. Proti rozhodnutiu kasačného súdu nie je prípustný opravný prostriedok okrem ústavnej sťažnosti, a preto sa naň vzťahuje táto povinnosť (rozsudok Súdneho dvora Križan a i. z 15. januára 2013, C-416/10, bod 72). Judikatúra Súdneho dvora však z nej pripúšťa tri výnimky, keď: a) nastolená otázka nie je relevantná, b) predmetné ustanovenie práva Únie už bolo predmetom výkladu zo strany Súdneho dvora (acte éclairé), alebo c) správne uplatnenie práva Únie je tak jasné, že tu nie je priestor na žiadne rozumné pochybnosti (acte clair). Povinnosť obrátiť sa na Súdny dvor s otázkami práva Únie, ktoré žiadal sťažovateľ navrhovanými prejudiciálnymi otázkami vyriešiť, výkladom vnútroštátneho práva, ktorým kasačný súd vyhovel kasačnej sťažnosti sťažovateľa, odpadla. V prejednávanej veci tak posúdenie nastolených otázok sťažovateľom stratilo svoju relevanciu, čím kasačný súd dospel k záveru, že je splnená výnimka z povinnosti v zmysle čl. 267 ods. 3 ZFEÚ (pozri najmä rozsudok Súdneho dvora Consorzio Italian Management a Catania Multiservizi zo 6. októbra 2021, C-561/19, bod 33 a 35).

41. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodne v ďalšom konaní správny súd (§ 467 ods. 3 SSP).

42. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu **n i e j e** prípustný opravný prostriedok.